

MOTIVAATIO VAPAAEHTOISTYÖHÖN

Tamperelaisessa englanninkielisessä jumalanpalvelusyhteisössä

Katariina Westman
Opinnäytetyö, syksy 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Diak Länsi, Pori
Sosiaalialan koulutusohjelma
Diakonisen sosiaalityön suun-
tautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) +
diakonin virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Westman, Katariina. Motivaatio vapaaehtoistyöhön Tamperelaisessa englanninkielisessä jumalanpalvelusyhteisössä. Pori, syksy 2010, 40 s., 2 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Länsi, Pori. Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + diakonin virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia motiivia vapaaehtoistyöhön tamperelaisessa englanninkielisessä jumalanpalvelusyhteisössä. Aineisto kerättiin haastatteleamalla jumalanpalvelusyhteisössä vapaaehtoistyötä tehneitä. Haastateltavat pyrittiin valitsemaan siten, että joukko olisi heterogeeninen.

Haastatteluista ja muistiinpanoista poimittiin vapaaehtoistoiminnan motivaatioon liittyviä asioita ja sanoja, jotka ryhmiteltiin erilaisia motivaatioita ilmaiseviin ryhmiin sisällönanalyysin avulla. Esiin nousseita asioita peilattiin motivaatioteoriaan ja erityisesti vapaaehtoistyön motivaation teoriaan.

Pääasialliseksi motivaatioperusteeksi tutkimuksessa nousi uskonnollinen vakaumus. Tutkimusympäristönä olleen jumalanpalvelusyhteisön osallisuuden ilmapiiri osoittautui myös tärkeäksi tekijäksi haastateltujen motivaatiolle.

Yhteisön erityinen monikulttuurinen ilmapiiri ja hengellinen elämä yhdistyneenä kansainväliseksi jumalanpalvelusyhteisöksi on sen jäsenten toimintamotivaation perusta.

Avainsanat: motivaatio, vapaaehtoistyö, maahanmuuttaja, jumalanpalvelusyhteisö, anglikaaninen

ABSTRACT

Westman, Katariina. Motivation to Do Voluntary Work at the Tampere English Service, 40 p., 2 appendices. Language: Finnish. Pori, Autumn 2010. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option for Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of the thesis was to study the motivation of those who do voluntary work for the community of the Tampere English Service. The data consist of interviews of people, who had done voluntary work for the worship community. An effort was made to choose the interviewees so that they would be a heterogeneous group.

Words and phrases concerning motivation to do voluntary work were picked out of the interviews and notes. Then they were grouped into categories of different types of motivation using content analysis. The issues that stood out were then considered from the perspective of the motivation theory and especially from the perspective of motivation theory for voluntary work.

In the research, the main foundation for motivation was religious conviction. In addition, the worship community that was used as the research environment in this study had an atmosphere of belonging. The importance of being part of this community was another significant factor in the interviewees' motivation.

The multicultural atmosphere paired with the spiritual life of this community together form the international worship community. It is the nature of this worship community that serves as the foundation for the members' motivation to do voluntary work.

Keywords: motivation, voluntary work, immigrant, worship community, Anglican

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 MOTIVAATIOTEORIA	7
2.1 Yleistä motivaatioteoriasta	7
2.2 Vapaaehtoistyön motivaatio	10
3 TUTKIMUKSEN TAVOITE	14
4 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ	15
4.1 Tausta	15
4.2 Toiminta	15
4.3 Anglikaaninen näkökulma	16
5 TUTKIMUKSEN KULKU	18
5.1 Aineiston keruu	18
5.2 Haastateltavien valintakriteerit	20
5.3 Tutkimusaineisto	22
5.4 Aineiston analyysi	23
6 TUTKIMUKSEN TULOKSIA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	28
6.1 <i>"I decided to contribute my small talent."</i>	28
6.2 <i>"My willingness, energy and wisdom to volunteer come from God."</i>	28
6.3 <i>"It is a real blessing (to volunteer)!"</i>	28
6.4 <i>"I have positive memories from going to church as a child."</i>	29
6.5 <i>"On ollut kiva oppia tuntemaan monia eri maista."</i>	29
6.6 <i>"To me ICCK is my family, my home."</i>	30
6.7 Johtopäätöksiä	30
7 POHDINTAA	33
LÄHTEET	37

Liite 1: Haastattelurunko

Liite 2: Yeungin vapaaehtoisuuden motivaation timanttimali

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aihepiiri on askarruttanut minua pitkään, koska siinä yhdistyy kolme minua erityisesti kiinnostavaa asiaa. Ne ovat vapaaehtoistyö, maahanmuuttajuus ja Suomen evankelisluterilaisen kirkon suhde vapaaehtoistyöhön. Vapaaehtoistyö ja sen motivaatio ovat minulle työni kannalta tärkeitä. Maahanmuuttajuus on ollut ja on osa omaa ja läheisten elämää. Suomen kirkon suhtautuminen vapaaehtoistyöhön kiinnostaa minua siksi, että toimintaympäristön muuttuessa kirkon työtapojen ja -muotojen sopeutuminen uuteen tilanteeseen on haasteellista. Arvelen saavani tämän opinnäytetyön kautta työni kannalta hyödyllistä tietoa, refleктоivani omia kokemuksiani maahanmuuttajuudesta, ja lisäksi opintoni diakonin virkakelpoisuuteen sanelivat opinnäytetyön yhteyden kirkon toimintaan liittyväksi.

Eryityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden leikkaukset viimeisimmän laman myötä ovat nostaneet entistä voimakkaammin esiin vapaaehtoistyön tarpeen. Monien järjestöjen, kuten minunkin työnantajani Settlementtyhdistys Naapuri ry:n, toiminta perustuu nimenomaan vapaaehtoistyönä tehtävään auttamistyöhön usein paikaten niitä palveluita, joita kunnat ja valtio eivät tarjoa. Motivaatio vapaaehtoistyöhön on joillakin meistä hyvin vahva mutta toisaalta se on aivan käsittämätön niille, joiden mielestä yhteiskunnan ja suurten instituutioiden kuten kirkon tulisi tarjota palvelut verovarojen vastineeksi. Kansalaisyhteiskunnassa kaikkien toimijuus on tärkeää ja yhteiskunnassamme tarvittaisiin enemmän niitä, jotka eivät aina odota tekemästään työstä palkkaa.

Maahanmuuttajuuden yhdistäminen vapaaehtoistyöhön ja sen motivaatioon tarjoaa näkökulman yhteiskuntamme tulevaisuuden yhteen osatekijään, monikulttuurisuuteen. Sen sijaan, että maahanmuuttajat olisivat vapaaehtoistyön tai ylipäätään toimenpiteiden kohteina, heillä voi olla myös motivaatiota toimia itse vapaaehtoistyössä. Viime vuosina keskustelu maahanmuuttajista on lisääntynyt ja paljon pohditaan työperäisen maahanmuuton tarvetta ja seurauksia, sen aiheuttamia uhkia ja haasteita.

Toistaiseksi maahanmuuttajia on kansalaiskeskustelussa usein pidetty vain yhteiskuntamme rajoitettuja resursseja kuluttavina tulokkaina. He ovat kuitenkin osa kansalaisyhteiskuntaamme. Osalla heistä on hyvin yhteisöllinen kulttuuritausta, mikä antaa valmiuksia huolehtia toisista ja osallistua toimintaan, jonka he näkevät tarpeelliseksi ja hyödylliseksi. Heillä on siis ehkä juuri sellaista näkemystä ja kokemusta, jota tarvitaan vapaaehtoistyön oivaltamiseksi. Minua kiinnostaa maahamme syystä tai toisesta muuttaneiden ihmisten motivaatio osallistua kansalaisyhteiskuntaamme toimijoina, heidän toimijuutensa.

Suomalaisen yhteiskunnan monikulttuuristumiseen vaikuttaa osaltaan myös se tosiasia, että yhä enemmän suomalaisia lähtee ulkomaille esimerkiksi työkoemuksille. Toisin kuin edellisen vuosisadan alun siirtolaiset he palaavat takaisin kotimaahan ulkomailta vietettyjen vuosien jälkeen ja tuovat mukanaan ripauksen monikulttuurista elämäntapaa ja erilaisuutta. Erityisesti kotimaahan palaavat ns. kolmannen kulttuurin lapset ja nuoret ovat voineet kasvuvuosinaan omaksua suomalaisesta poikkeavan tavan katsoa yhteiskunnallisia asioita ja vaikuttavat yhteiskuntamme muutokseen. Oma perhekuntani on tällaisia paluumuuttajia, jotka katsovat Suomea hieman ulkopuolisin silmin.

Kolmas osatekijä kiinnostukseni taustalla on Suomen evankelisluterilaisen kirkon tilanne muuttuvassa toimintaympäristössä. Seurakunnat ovat toimineet pitkälti palkattujen työntekijöiden varassa, eikä vapaaehtoistyö ole ollut paljon mainostettua tai aktiivisesti edistettyä, vaikka sitä on toki aina tehty. Seurakuntalaiset ovat kuitenkin yleensä olleet työn kohteita, objekteja, aivan kuten maahanmuuttajat usein ovat. Vähenevät taloudelliset resurssit pakottavat kuitenkin tarkastelemaan tilannetta etsien vapaaehtoistyön uusia mahdollisuuksia kirkon toiminnan piirissä. Kirkon uusin strategia vuoteen 2015 ”Meidän kirkko – osallisuuden yhteisö” mainitsee työntekijäkeskeisestä ajattelutavasta luopumisen ja mielekkäiden toimintamahdollisuuksien luomisen seurakuntalaisille (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.). Mielessäni vertaan niitä ajatuksia kokemuksiini ulkosuomalaisseurakunnan toiminnasta. Niiden kokemusten kautta ulkomailta vietetyt vuodet ovat johdattaneet minut tamperelaiseen englanninkieliseen jumalanpalvelusyhteisöön, myös vapaaehtoistyön tekijäksi ja havainnoimaan sen käytäntöjä.

2 MOTIVAATIOTEORIAA

2.1 Yleistä motivaatioteoriasta

Yksilön toiminnan psyykkistä syytä kuvataan psykologian käsitteellä motiivi (Peltomaa, Mattila, Ahlqvist, Ahokas, Apponen, Hedman, Rytönen, Seitola 2006, 26). Se on alun perin johdettu latinankielisestä liikkumista merkitsevästä sanasta ”*movere*” ja myöhemmin laajennettu tarkoittamaan käyttäytymistä viritävien ja ohjaavien tekijöiden järjestelmää. Motivaatio puolestaan tarkoittaa motiivien aikaansaamaa tilaa. Motivaatiossa erotetaan sisäinen ja ulkoinen motivaatio sen mukaan, onko se yksilön sisäisten tekijöiden vai yksilön ulkopuolisten tekijöiden aikaansaama. Sisäinen motivaatio on yhteydessä ylimmän asteen tarpeiden kuten itsensä toteuttamisen ja kehittämisen kanssa ja ulkoinen motivaatio tyydyttää yleensä alemman asteen tarpeita kuten turvallisuuden tai yhteenkuuluvuuden tarvetta. (Ruohotie 1998, 36–38.) Ihmisten toiminta lähtee motiiveista ja tunteista. Ne ovat yhteen kietoutuneita keskenään mutta myös monien sosiaalisten ja biologisten tekijöiden kanssa. Motivaatio, järki ja tunteet toisiinsa kietoutuneina ohjaavat ihmisen toimintaa. Modernin motivaatiopsykologian mukaan motivaatio on aina ihmisen ja tietyn asian välinen suhde. Motivaatio on myös aina suhteessa ympäröivään kulttuuriin. (Lonka, Hakkarainen, Salmela-Aro, Ferchen. Lautso 2009, 13–15.) Koko modernin motivaatiotutkimuksen kannalta on keskeistä ajatus motivaatiosta tiettyyn asiaan kohdistuvana relationa (Nurmi, Salmela-Aro 2002, 13).

Aikanaan motivaatio on määritetty toimintaa aikaansaavaksi, ohjaavaksi ja ylläpitäväksi sisäiseksi tilaksi. Vaikkapa tarve saada mielihyvää tai tarve toteuttaa itseään voisivat olla sellaisia sisäisiä tiloja. Nykyisen käsityksen mukaan motivaatio ei kuitenkaan ole peräisin vain ihmisen sisäisestä maailmasta vaan syntyy vuorovaikutuksessa ihmisen ja hänen ympäristönsä kanssa. On siis mahdollista ymmärtää ihmisen ajattelua ja toimintaa ilman tietoa hänen kiinnostuksen kohteistaan, intohimoistaan, mielihaluistaan, tavoitteistaan ja toiveistaan, toisin sanoen ilman tietoa hänen motivaatiostaan. (Lonka ym. 2009, 16.)

Eri aikoina motivaatiopsykologian perusajatukset ovat vaihdelleet huomattavasti. Motiivin ja tarpeen käsitteillä on psykologiassa pitkä historia. Fysiologinen psykologia painottaa ihmisen perustarpeita ja sen mukaan motiivit, tarpeet ja vietit ovat yksilön sisäisiä ominaisuuksia perustuen paljolti fysiologiseen säätelyjärjestelmään. Tunnettu Maslow'n tarvehierarkia selittää alimpien eli biologisten ja turvallisuuden tarpeiden olevan ylempien tarpeiden pohjana. Murrayn motivaatioteorian mukaan tarve heijastuu valmiutena reagoida tietyllä tavalla tietyissä olosuhteissa ja siten saa yksilön toimimaan määrättyllä tavalla eli saa hänet liikkeelle. (Lonka ym. 2009, 21.) Ihmisen tiedostamattomien motiivien merkitystä korostavat psykoanalyttiset teoriat ja Freud olisivat nimenneet yksilön toiminnan yleiseksi selittäjäksi mielihyväperiaatteen (Lonka ym. 2009, 10). Fordin kognitiivisen motivaatioteorian mukaan motivaatiossa on kolme osatekijää, nimittäin tavoite-, selviytymis- ja tunneosatekijä, joiden kaikkien yhteisvaikutus tarvitaan motivaatioon (Peltomaa ym. 2006, 27). Viime aikoina eniten käytetyn motivaatioteorian näkökulma korostaa sisäsyntyisen motivaation merkitystä. Suuntaus on noussut kriitikkistä behaviorismiin, jonka perusajatuksena oli toiminnan ulkoisen palkitsemisen tärkeys toiminnan jatkamisen kannalta. (Nurmi, Salmela-Aro 2002, 11–12.)

Tutkijoista osa on kokonaan luopunut motivaatiotermin käytöstä, koska motivaatiota ei pidetä yhtenäisenä ilmiönä, vaan he katsovat toimintaa virittävien ja suuntaavien mekanismien selittyvän kognitiivisia prosesseja ja toimintajärjestelmiä kuvaavilla käsitteillä irrallisen motivaatiotutkimuksen sijasta. Perinteisesti motivaatiota kuvaavilla käsitteillä on pyritty vastaamaan siihen, miksi ihmiset kiinnostuvat jostakin toiminnasta. Motivaatiotutkimuksen traditiossa on havaittavissa muutos, kun aiemmin hyvin kapeaa yksilönäkökulmaa on laajennettu laajemmin sosiaalisen toimintaympäristön huomioon ottavilla malleilla. Motivaatioteorioita on listattu yli kolmekymmentä. Vaikka ne eroavat toisistaan, perimmäistään ne kaikki tarkastelevat samoja ihmisen toiminnan virittymiseen ja ohjaamiseen liittyviä kysymyksiä, ja useimmat niistä ottavat jollakin tavalla kantaa yksilön henkilökohtaisiin tavoitteisiin, uskomuksiin mahdollisuudesta vaikuttaa omaan toimintaan sekä emootioiden viriämiseen. Motivaatiosta voidaan siis kuitenkin puhua yleisnimikkeenä monille toimintaa suuntaaville, ylläpitäville tai estäville tekijöille. (Lehtinen, Kuusinen 2001, 212–213.)

Yksilön elämän aikana motivaatio kehittyy ja muuttuu, ja eri elämänvaiheissa eri motiivit painottuvat eri tavoin, kuten yksilölliset motiivit tai liittymismotiivit (Peltonmaa, Mattila ym. 2006, 26). Motivaatioteoriaa käytetään myös elämänkaari-psykologiassa. Motivaatio näkyy paitsi yksittäisenä toimintana myös samankaltaisuutena koko elämänkaarella, jolloin voidaan puhua pysyvästä motiivipiirteestä. (Salmela-Aro, Nurmi 2002, 7, 10). Motivaatio on tilannesidonnainen vaikka tutkimusten perusteella voidaankin erottaa toisistaan tilannemotivaatio ja yleismotivaatio. Yleismotivaatio on joskus nähty asenteen synonyyminä. Niiden välillä voidaan kuitenkin nähdä eroja, sillä asenne on suhteellisen pysyvä, sisäistynyt ja hitaasti muuttuva, kun sen sijaan motivaatio on melko lyhytaikainen ja yleensä liittyy vain yhteen tilanteeseen kerrallaan. Käsitesekaannuksen välttämiseksi korostetaan motivaation dynaamista ja tilannesidonnaista luonnetta. (Ruohotie 1998, 41–42.) Motivaation käsitteeseen ei pidä myöskään sekoittaa arvoja, arvostuksia tai intressejä (Nurmi, Salmela-Aro 2002, 10). Motivaatioon liittyviä tekijöitä ovat myös minäkäsitys, omanarvontunto ja tehokkuususkomukset sekä arvot, asenteet ja mielenkiinnon kohteet (Ruohotie 1998, 44). Motivaatioon liittyvät myös erilaiset odotukset, tulkinnat ja uskomukset. Motivaation kehittymiseen vaikuttavat esimerkiksi itsearvostus sekä usko omaan kykyihin ja mahdollisuuksiin. (Ruohotie 1998, 34.)

Viime vuosisadan loppuvuosikymmeninä motivaatiotutkimus vilkastui, ja teoriaa ja tutkimustapoja kehitettiin. Yhteistä pyrkimyksille oli kuvata ja tutkia motivaatiota itse raportoitujen tavoitteiden avulla ja tutkimuksissa kehitettiin myös mittareita. Tutkimukseen on kehitetty haastatteluja, kaavakkeita ja tutkimusta on tehty myös ihmisten kertomien tarinoiden avulla. Amerikkalaisessa motivaatiotutkimuksessa on keskitytty paljolti tavoitteiden ja niiden arvioinnin sekä hyvinvoinnin yhteyden kuvaamiseen. Euroopassa on oltu kiinnostuneita motivaation kehityksestä erityisesti ihmisen koko elämänkaareissa ja sen siirtymissä ja tapahtumissa. Suomalainen Nurmi on kehitellyt laajaa teoriaa ihmisestä ohjaamassa elämäänsä asettamalla tavoitteita, kehittelemällä suunnitelmia ja strategioita niihin pääsemiseksi ja arvioimalla toimintansa tuloksellisuutta. Mekanismin ajatellaan olevan yhteydessä ihmisen elämänkaaren haasteisiin, mahdollisuuksiin ja rajoituksiin. Erilaisten kulttuurin mallien ja standardien ajatellaan olevan tärkeitä. Tutkijat ovat selvittäneet motivaation yhteyttä ihmisten hyvinvoin-

tiin, terveyteen, elämäntyytyväisyyteen ja menestykseen eri elämänalueilla. Verrattuna motivaatiokäsitteen monimutkaisuuteen ja rikkauteen sen tutkimusmenetelmät ovat vielä melko yksinkertaisia eivätkä juuri mahdollista esimerkiksi yksilöllisten motiivihierarkioiden tai tunteiden merkityksen tutkimista yksilön motivaatiossa. Viimeaikoina on myös alettu tutkia tavoitteiden laajempaa arvo- ja motiiviperustaa, mikä vie motivaatiotutkimusta lähemmäs arvotutkimusta. (Nurmi, Salmela-Aro 2002, 20–25.)

2.2 Vapaaehtoistyön motivaatio

Motivaatio vapaaehtoistyöhön on erityisen tärkeä tutkimusalue, koska vapaaehtoistyön toteutumisen ja jatkuvuuden ydinasia on henkilökohtainen motivaatio. Lisäksi tutkimus on tärkeää käytännön elämän ja myös teoreettisen tutkimuksen kannalta. Motivaatiotutkimus on erityisen vaativa tutkimusalue, sillä vapaaehtoistyön motivaatio koetaan usein sekä teoreettisessa pohdinnassa että käytännön toiminnassa ikään kuin monitahoiseksi mysteeriksi. (Yeung 2005a, 83–84.) Vapaaehtoistyön järjestäjien tulisi entistä paremmin tunnistaa ja tiedostaa vapaaehtoistoimijoiden motiiveja, koska ne ovat se keskeinen arvoperusta, jolta vapaaehtoistyö ponnistaa (Kinnunen 1999, 5). Yhteiskunnan taloudelliset ja sosiaalipoliittiset tekijät muodostavat yhdet kehykset monipuolistuneelle vapaaehtoistyöilmiölle. Vapaaehtoistyölle on kehittynyt sekä sosiaalinen että taloudellinen tilaus ja olisikin pohdittava, miten voidaan motivoida ja kannustaa ihmisiä vapaaehtoistyöhön. Toistaiseksi tutkimuksissa ovat olleet vähän esillä vapaaehtoistoiminnan suurin ryhmä, itse vapaaehtoiset. (Yeung 1999, 6–7.)

Tutkimuksissa on selvitetty auttamishalun ja sosiaalisten kontaktien merkitystä vapaaehtoistyöhön motivoivina. Vapaaehtoisuus voi suuntautua itsestä ulospäin eli toimintaan, kontakteihin, uusiin asioihin ja antamiseen tai myös kohti itseä ja sisäisempiä teemoja kuten pohdintaa, etäisyyttä, tuttujen teemojen jatkuvuutta ja saamista. Kirkon sosiaalialan vapaaehtoisia haastateltaessa nousivat keskeisesti esiin auttamisen halu ja toive konkreettisesta toiminnasta kuten myös vuorovaikutuksesta ja sosiaalisista kontakteista. Vapaaehtoistoimijoiden jaksamisen ydinelementit eli toiminnan tarjoama emotionaalinen palkitsevuus, mielihyvä

ja ilo sekä oman hyvinvoinnin edistäminen vapaaehtoistoimijoiden kesken vallitsevan ryhmähengen ohella koettiin myös tärkeiksi. (Yeung 2005b, 142.)

Myös uskonnollisissa järjestöissä ja yhdistyksissä tapahtuvan vapaaehtoistyön tutkiminen on hyvin ajankohtaista Euroopan eläessä sosiaalipoliittista murrosaikaa. Vapaaehtoistoimintaa seurakunnissa on tutkittu erityisesti Englannissa ja Yhdysvalloissa. (Yeung 1999, 17–18.) Suomalaisista vuonna 1981 teki vapaaehtoistyötä kirkon toiminnassa 2,9 % ja kirkon ulkopuolella 14,6 % kun taas vuonna 2000 vastaavat luvut olivat 7,1 % ja 30,8 %. (Yeung 2005b, 140–141). Kirkon vapaaehtoistyön tutkimuksessa havaittiin seurakuntalaisten lisääntynyt aktiivisuus ja vapaaehtoisuus laman myönteiseksi vaikutukseksi (Yeung 1999, 18). Tutkimusten mukaan yksi motiivi hakeutua vapaaehtoistyöhön seurakuntaan on se, että siitä on iloa ja hyötyä myös itselle ja sen kautta voi löytää omaan henkiseen kasvuun virikkeitä (Samulin 2005, 110). Erään tutkimuksen analyysi päättyi siihen, että vapaaehtoistyön motiivi oli suullinen kehotus ja esimerkin voima (Yeung 1999, 19).

Terveystieteiden vapaaehtoisten motiiveja tutkittaessa esille nousivat järjestöjen problematiikan koskettavuus tai oma ammattiala. Esiin nousi myös se, että mitä itsekkäämmät mukaantulomotiivit vapaaehtoisella oli ollut, sitä helpommin raskas sosiaalialan vapaaehtoistyö lopetettiin. Vapaaehtoiseen mielenterveys-työhön hakeutuneiden tukihenkilöiden motiiveiksi on eräässä kvantitatiivisin metodein tehdyssä tutkimuksessa noussut tärkeimpänä halu auttaa ja lisäksi muun muassa toive vuorovaikutussuhteista. Motiivien määrittäminen hyvin kapeasti voi olla tutkimuksissa joskus ongelmana. Motivaatiosta voidaan piirtää ulkoa ohjautuva kuva eikä mahdollisen kysymyslomakkeen vaihtoehdoissa voi nousta esiin esimerkiksi määrällisten tutkimusten tavallisin motivaatiotekijä eli auttamishalu. Eräässä tutkimuksessa oli lähtökohtana motivaatioprosessi ryhmätöinnässä ja siinä haastattelujen perusteella nousi esiin kolme erilaista motivaatioluokkaa: toimintakeskeinen, ryhmäkeskeinen ja elämäntilanteellisen. (Yeung 1999, 17–20.)

Motivaatiokäsite voidaan irrottaa liiaksi ihmisen elämäntilanteen ja kokemusten yhteydestä, mikä voi johtaa motiivien näkemiseen eräänlaisina sisäisinä ylyk-

keinä ja voimina. Silloin tarkastelun kohteena on ajankohtaisen tilanteen poikkeileikkaus, ja elämänkulun ja kehityksen merkitys jäävät huomiotta. Tutkimuksessa saadaan siis esiin motiivina esimerkiksi ”halu auttaa” mutta jää epäselväksi, millaisiin elämäntilanteisiin ja kokemuksiin se liittyy. Vapaaehtoisuutta motiiveineen pitäisi siis tutkia vapaaehtoisen elämäkerrallisen prosessin osana. Siten vapaaehtoisuus voidaan liittää elämäkerrallisiin prosesseihin, joissa tapahtuu identiteetin muutoksia, ja siten vapaaehtoisuuteen vaikuttavat elämänkulussa tapahtuvat käänkökohdat ja kriisit. (Sorri 1998, 20–21.) Yhdeksi luokitteluksi tutkimuksen luokitteluista voidaan nostaa kehityskeskäinen selitysmalli, joka korostaa omia ominaisuuksia ja luonteenpiirteitä vapaaehtoistoiminnassa (Yeung 2004, 2).

Yeung on tutkinut vapaaehtoistyön motivaatiota väitöskirjassaan. Hänen mukaansa tärkein tekijä, joka motivoi suomalaisia vapaaehtoistoimintaan, on halu auttaa muita, jonka 41 % kokee todeksi omalla kohdallaan. Toiseksi tärkeäksi tekijäksi esiin nousi ylimääräinen vapaa-aika. Mukaan lähteminen tuttavan pyynnöstä, toive tavata uusia, samanhenkisiä ihmisiä, halu saada uusia elämäkokemuksia, oppia uutta sekä yleinen kiinnostus vapaaehtoisuuteen mainittiin myös motivaationa mutta harvemmin kuin yhdellä kymmenestä suomalaisesta. Eroja oli naisten ja miesten välillä sekä eri ikäluokkien välillä, ja lisäksi vapaaehtoistoiminnan motiivit vaihtelivat jonkin verran eri puolilla maata. Tutkimuksen tuloksissa kiinnostavaa on se, että auttamishalu vapaaehtoistoiminnan motiivina korostuu suurimmissa kaupungeissa, ja toisaalta vaikuttaa siltä, että maaseudulla vapaaehtoistoiminta mielletään osaksi traditionaalista, kulttuurista elämänmuotoa, velvollisuudeksi. (Yeung, 2004, 1-2.)

Yeung on selvittänyt vapaaehtoistyön motivaatioita timanttimalilla, joka on kuvattuna liitteessä 2. Niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa vapaaehtoistyön motiivien tarkastelu on painottunut hyvin pitkälle määrällisiin tutkimusmenetelmiin ja kyselylomakkeisiin. Vapaaehtoistyöntekijöiden omat näkemykset ja kokemukset eivät tule sillä tavoin tarpeeksi hyvin esille. Timanttimalinsa avulla Yeung pyrkii selittämään vapaaehtoistojen motivaatiota ja sitoutumista jatkumona, jota on valotettava toiminnan ja kokemuksen yksilöllisistä merkityksistä käsin. Malli selittää motivaatiota neljällä ulottuvuudella: saaminen-

antaminen, jatkuvuus-uuden etsintä, etäisyys-läheisyys sekä pohdinta-toiminta. Yeung on sijoittanut kahdeksankulmaiseen malliinsa löytämänsä 767 motivaation elementtiä jakaen ne edelleen mainituille neljälle ulottuvuudelle. Timanttimali antaa hyvin monipuolisen ja -tahoisen kuvan vapaaehtoisuudesta havainnollistaen vapaaehtoisten motivaation dynaamisuuden ja monitahoisuuden. (Yeung 2007, 153–154.)

3 TUTKIMUKSEN TAVOITE

Tämä opinnäytetyö paneutuu motivaatioon tehdä vapaaehtoistyötä tamperelaisessa englanninkielisessä jumalanpalvelusyhteisössä, joka tunnetaan nimellä International Congregation of Christ the King, lyhyesti ICCK. Tutkimuskysymys on yksinkertaisesti ”mikä motivoi tekemään vapaaehtoistyötä ICCK-jumalanpalvelusyhteisössä”. Tutkimusmetodeista puhuttaessa on keskusteltu termien tutkimusongelma ja tutkimustehtävä määritelmistä. Määrällisen tutkimuksen traditiossa käytetään yleensä käsitettä tutkimusongelma, johon haetaan ratkaisua. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 92.) Tässä opinnäytetyössä on kysymys nimenomaan tutkimustehtävästä, koska vapaaehtoistyön motivaatiota käsitellään positiivisessa merkityksessä, ei suinkaan ongelmana.

Laadullisessa tutkimuksessa voi tavoitteena olla jonkin ilmiön tai tapahtuman kuvaaminen, tietyn toiminnan ymmärtäminen tai teoreettisesti mielekkään tulokinnan antaminen jollekin ilmiölle (Tuomi, Sarajärvi 2009, 85). Selittävä tutkimus vastaa kysymykseen miksi ja sen ensisijaisena tavoitteena on selittää jokin ilmiö, etsiä sille syy tai syitä. (Uusitalo 1991, 63.) Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, miksi tamperelaisen ICCK-jumalanpalvelusyhteisön jäsenet ja kävijät tekevät vapaaehtoistyötä jumalanpalvelusyhteisönsä piirissä, löytää syy tai syitä heidän vapaaehtoistyöhönsä eli mikä saa heidät liikkeelle.

Tutkimustehtävän merkittävyyttä pohdittaessa on tutkimuksellinen merkitys asetettava käytännöllisen merkityksen edelle mutta ongelman tai asian yhteiskunnallisella merkityksellä on painoarvoa (Uusitalo 1991, 54). Tämä opinnäytetyö pyrkii selvittämään tutkimusympäristössään asiaa, joka on tärkeä paljon laajemmalla alueella. Suomessa on jo alkanut muutos kohti vastuunottoa korostavaa kansalaisyhteiskuntaa ja julkisen sektorin rinnalle on aiempaa vahvemmin tuotava kansalaisyhteiskunnan mahdollisuuksia (Helin 2010, 3). Motivaatio tehdä vapaaehtoistyötä, olla aktiivinen toimija kansalaisyhteiskunnassa, yhdistyy tässä opinnäytetyössä ripeää vauhtia monikulttuuristuvan maamme maahanmuuttajuuden kysymyksiin.

4 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ

4.1 Tausta

Tämän opinnäytetyön tutkimusympäristö on 1970-luvun lopulla Tampereelle muuttaneiden ulkomaalaisten kristittyjen aloitteesta perustettu englanninkielinen jumalanpalvelusyhteisö. Tuolloin Tampereen paikallisseurakunnissa ei ollut tarjolla muuta kuin suomenkielistä toimintaa ja ruotsinkielisen seurakunnan palvelut. Jumalanpalvelusyhteisö aloitti toimintansa nimellä English Service, koska englannin kieli oli yleisin ymmärretty kieli maahanmuuttajien keskuudessa. Alkuun Tampereen evankelisluterilainen seurakuntayhtymä tarjosi käyttöön tilan ja pappi saatiin Helsingin anglikaanisesta St. Nicholasin seurakunnasta. Vähitellen toiminta kehittyi ja Porvoon sopimuksen solmimisen myötä Suomen anglikaanisen kirkon ja Tampereen evankelisluterilaisen seurakuntayhtymän yhteistyö tiivistyi. Tampereen evankelisluterilaisen seurakuntayhtymän organisaatiossa englanninkielinen jumalanpalvelusyhteisö on Diakonian ja yhteiskunnallisen työn johtoryhmän alainen jumalanpalvelusyhteisö, jonka käytännön toiminnasta on vastuussa nimetty yhteiskunnallisen työn pastori. Suomen Anglikaanisen kirkon organisaatiossa yhteisöä kohdellaan kuten itsenäistä seurakuntaa, mistä syystä sille on otettu käyttöön virallinen nimi International Congregation of Christ the King entisen epävirallisen English Service -nimityksen sijaan. (Rupert Moreton, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2010; Ville Aalo, henkilökohtainen tiedonanto 6.10.2010.)

4.2 Toiminta

Jumalanpalvelusyhteisö toimii aktiivisesti ja messu toimitetaan joka sunnuntai Tampereen Vanhassa kirkossa, joka on toiminnan kannalta hyvin keskeinen sijainti kaupungin eri puolilta tuleville kävijöille. Messu pidetään anglikaanisen liturgian mukaan. Messun toimittavat vuorotellen Tampereen evankelisluterilaisen seurakuntayhtymän palveluksessa olevat papit, jotka ovat ilmoittautuneet mukaan toimitusrinkiin. Anglikaaninen pappi Helsingistä käy toimittamas-

sa messun keskimäärin kerran kuukaudessa. Musiikista vastaavat vuorotellen Tampereen evankelis-luterilaisen seurakuntayhtymän palveluksessa olevat kirkkomuusikot, jotka ovat ilmoittaneet olevansa halukkaita siihen. Messujen musiikkiosuutta vahvistavat jumalanpalvelusyhteisön piiristä vapaaehtoisesti mukana olevat jäsenet. (International Congregation of Christ the King 2010; Ville Aalo, henkilökohtainen tiedonanto 6.10.2010.)

Jumalanpalvelusyhteisössä toimii pyhäkoulu ja raamattutunteja järjestetään noin kerran kuukaudessa. Kaikkien messujen jälkeen on pienimuotoinen kahvittelaisuus, joka tarjoaa kävijöille mahdollisuuden tutustua toisiinsa ja tavata muita mahdollisesti samankaltaisessa tilanteessa olevia Tampereella syystä tai toisesta asuvia ulkomaalaisia. Yhteisöllisyyttä pyritään edesauttamaan myös järjestämällä yhteisiä tapahtumia kuten esimerkiksi joulujuhla sekä erilaisia retkiä. (International Congregation of Christ the King 2010; Juntunen 2007, 6–7.)

Vaikka kävijöiden taustat ovat hyvin kirjavia, yhteistä heille on se, että he osaavat englantia tarpeeksi voidakseen käyttää sitä jumalanpalveluskielenään. Se näyttääkin äkkiä katsoen olevan ainoa yhdistävä tekijä englanninkielisiin messuihin osallistuvien henkilöiden kesken. Monet heistä ovat Tampereella joko opiskelun tai työn vuoksi, osa on muuttanut Suomeen avioliiton vuoksi, jotkut ovat olleet ja viipyvät vain muutaman kuukauden, jotkut ovat asuneet Suomessa vakituisesti jo vuosia. Heidän joukossaan on myös suomalaisia paluumuuttajia, jotka ovat löytäneet englanninkielisestä yhteisöstä sellaisen seurakuntayhteyden, jota ei Tampereen suurissa paikallisseurakunnissa tunnu olevan tarjolla. (Ville Aalo, henkilökohtainen tiedonanto 6.10.2010; International Congregation of Christ the King 2010; Juntunen 2007, 6–7.)

4.3 Anglikaaninen näkökulma

Anglikaanisen kirkon käytännöt poikkeavat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon käytännöistä huomattavasti jo siitä yksinkertaisesta syystä, että sen toimintaa ei rahoiteta verovaroin. Käsitys koko kansaan ulottuvasta vastuusta ja palvelutehtävistä le

imaavat anglikaanisuuden kirkollista, poliittista ja sosiaalista luonnetta (Rusama 2005, 214). Toiminnan ylläpitämiseksi tarvitaan seurakuntalaisten aktiivista osallistumista seurakunnan toimintaan käytännön tasolla. Seurakuntalaiset valitsevat keskuudestaan johtokunnan (engl. council) sekä varainhoitajan (engl. treasurer) ja kirkkotilasta vastaavan henkilön tai henkilöitä, joiden tehtäviin kuuluu paitsi meidän suntiomme tehtäviä myös käytännön huoltotöitä. Heistä käytetään nimitystä church warden. (Ville Aalo, henkilökohtainen tiedonanto 6.10.2010.) Anglikaanisen seurakunnan luottamushenkilöiden vastuualue on siis erilainen kuin Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkovaltuuston ja -neuvoston jäsenten. Pienissä seurakunnissa myös musiikkitoiminta saattaa olla vapaaehtoisvoimin hoidettua. Paikallisten kulttuurien omaleimaisuus on pyritty ottamaan joustavasti huomioon anglikaanisuudessa niin liturgiassa, teologiassa kuin pastoraalisessa toiminnassa. Maallikoiden näkyvä ja aktiivinen osallistuminen jumalanpalvelusten toteuttamiseen on yksi näkyvä muoto tästä. (Rusama 2005, 213.) Tutkimusympäristönä olevassa tamperelaisessa englanninkielisessä jumalanpalvelusyhteisössä yhdistyvät anglikaaniset käytännöt Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toimintoihin Porvoon sopimuksen hengessä (Rupert Moreton, henkilökohtainen tiedonanto 19.10.2010).

5 TUTKIMUKSEN KULKU

5.1 Aineiston keruu

Haastattelu, kysely, havainnointi ja erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto ovat yleisimmät aineistonkeruumenetelmät, joita voidaan käyttää tutkittavan ongelman ja tutkimusresurssien mukaan joko vaihtoehtoisesti, rinnan tai eri tavoin yhdisteltynä. Yleisesti ottaen on sanottu, että tutkittaessa erilaisia aikomuksia käyttäytyä jollakin tavalla, kysymiseen perustuva aineistonkeruumenetelmä on soveliaain, kun taas havainnointiin perustuva aineistonkeruumenetelmä on tarkoituksenmukainen tutkittaessa vuorovaikutuskäyttäytymistä. Mitä vapaampi tutkimusasetelma on, sitä luontevampaa on käyttää aineistonkeruumenetelmänä havainnointia tai keskustelua ja myös kertomuksia. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 71.) Tässä opinnäytetyössä on käytetty haastattelujen ohella myös keskustelua sekä henkilökohtaisesti että sähköpostitse.

Kun halutaan tietää, miksi ihminen toimii niin kuin toimii, tai tässä tutkimuksessa miksi ihminen ylipäättään toimii, on järkevää kysyä asiaa. Kyselyä ja haastattelua ei aina tarvitse erotella jyrkästi, vaikka ne eivät käsitteinä olekaan täysin synonyymisiä. Haastattelu on määritelty henkilökohtaiseksi haastatteluksi, jossa haastattelijalla esittää suulliset kysymykset ja merkitsee vastaukset muistiin. Nauhoittaminen, jos mahdollista, helpottaa ja nopeuttaa haastattelun suorittamista sekä lisää raportoinnin tarkkuutta (Ruusuvuori, Tiittula 2005, 14). Haastattelun etu kyselyyn verrattuna on joustavuus, koska se mahdollistaa kysymyksen toistamisen tai muotoilemisen selkeämmäksi ja mahdollisten väärinkäsitysten oikaisemisen sekä keskustelun haastateltavan kanssa. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 72–73.) Tässä opinnäytetyössä sillä oli merkitystä erityisesti sen vuoksi, että haastattelijalla ja haastateltavilla on eri äidinkielet, mikä saattaa helposti aiheuttaa väärinkäsityksiä.

Teemahaastattelun teemat perustuvat tutkittavasta ilmiöstä jo tiedettyyn eli tutkimuksen viitekehykseen. Teemojen sisältämien kysymysten suhde tutkimuksen viitekehyyksessä esitettyyn vaihtelee intuitiivisten ja kokemuseräisten ha-

vaintojen sallimisesta varsin tiukasti vain etukäteen tiedetyissä kysymyksissä pitäytymiseen. Voidaan myös käyttää avointa tai keskustelunomaista haastattelua, jossa vain keskusteltava ilmiö on määritelty. Metodologialtaan teema- ja avoin haastattelu ovat samankaltaisia mutta teemahaastattelussa oletetaan haastateltavan ymmärtävän tutkimuksen teeman juuri määrättyllä tavalla. Tässä opinnäytetyössä tekijä ei voinut olla täysin varma siitä, että haastateltavat ymmärsivät käsitteet motiivi tai motivaatio teoreettisen määritelmän mukaisesti tai siis samalla tavalla kuin tekijä. Haastattelutavaksi oli siis luontevaa valita avoin tai keskustelunomainen haastattelu, jolloin tekijän intuitiiviset ja kokemuseräiset lähestymiset ja väliintulot olivat sallittuja. Haastattelujen sisältö liittyi tutkimuksen tarkoitukseen ja tutkimustehtävään eikä haastattelun suuntaa määrännyt ilmiökeskeinen tutkimuksen viitekehys. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 75–76.) Haastatteluissa siis annettiin haastateltavien kertoa omista motiiveistaan ja motivaatiostaan oman ymmärryksensä mukaisesti eli haastattelun rakenne muotoutui ennen kaikkea haastateltavan ehdoilla ja haastattelijan mahdollinen vaikutus vastauksiin omilla mielipiteillään pyrittiin minimoimaan (Ruusuvuori, Tiittula 2005, 11).

Haastatteluja voidaan tehdä myös virtuaalisesti sähköpostitse tai internetissä. Virtuaalihaastattelut voivat olla strukturoituja tai strukturoimattomia, yksilö- tai ryhmähaastatteluja. Keskeinen piirre virtuaalihaastattelussa on haastateltavan ja haastattelijan fyysinen etäisyys ja tekstipohjainen viestintä puheen sijasta. Virtuaalinen haastattelu antaa haastateltavalle mahdollisuuden vastata sellaisena aikana, kun hänelle parhaiten sopii eikä yhteistä aikaa haastattelijan kanssa tarvitse varata. (Tiittula, Rastas, Ruusuvuori 2005, 265–267.) Tässä opinnäytetyössä virtuaalista viestintää käytettiin henkilökohtaisen viestinnän tukena ja täydentäjänä. Virtuaalinen kommunikaatio on erilaista kuin henkilökohtainen mutta ei kuitenkaan välttämättä köyhempää. Monien tutkijoiden mielestä kielenkäyttö mukautuu välineeseen ja heidän mielestään kieli on virtuaalisessa kommunikaatiossa harkitumpaa, selvempää, suorempaa ja organisoidumpaa kuin suullisissa haastatteluissa, joissa ei ole samalla tavalla aikaa muotoilla sanottaansa. Virtuaalinen viestintä toimii pelkkien sanojen varassa, joten kielellisen ilmaisutaidon merkitys on huomattava. (Tiittula ym. 2005, 268–269.) Tässä opinnäytetyössä virtuaalinen viestintä tapahtui sellaisten haastateltavien kans-

sa, jotka ovat joko työssään tai opinnoissaan tottuneet käyttämään englannin kieltä haasteelliseenkin viestintään, joten väärinkäsitysten mahdollisuus oli kohtuullisen pieni erityisesti ottaen huomioon mahdollisuuden jatkoviestintään tarvittaessa. Virtuaalinen viestintä tarjoaa tutkijalle myös sen edun, että aineisto on valmiina digitaalisessa muodossa analyysia varten (Tiittula ym. 2005, 264). Tässä opinnäytetyössä se oli erityinen etu, koska aikaa ei ollut paljon käytettävissä.

5.2 Haastateltavien valintakriteerit

Haastateltavien valinta tutkimukseen on järkevää harkita niin, että haastateltavilla tosiaan on kokemusta tai tietoa tutkittavasta ilmiöstä (Tuomi, Sarajärvi 2009, 74). Haastateltavien valinta on siis harkittua ja tarkoitukseen sopivaa mutta tutkija päättää, mitä harkinnanvaraisuus ja sopivuus tarkoittavat. Harkinnanvaraisen aineiston keruun yksi nimike on eliittiotanta, mikä tarkoittaa sitä, että perusjoukko voi olla pieni tai suuri, mutta vain henkilöitä, joilta oletetaan saataavan parhaiten tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Kriteerinä voi olla esimerkiksi itsensä ilmaisemisen taito. (Tuomi, Sarajärvi 2009, 86.) Tässä opinnäytetyössä haastateltavia valittaessa huomioitiin heidän englannin kielen taitonsa taso ja aksenttinsa voimakkuus, mitkä vaikuttivat haastattelujen purkuun ja vastausten mahdollisen täsmälliseen ymmärtämiseen. Laadullisen tutkimushaastattelun tavoite on tuottaa tutkimusaineistoksi haastateltavan puhetta ja se voi onnistua vain, jos haastattelija ja haastateltava ymmärtävät toisiaan (Rastas, 2005, 79).

Haastateltavan ja haastattelijan välinen luottamuksellinen suhde on tärkeä haastattelun onnistumiselle. Haastattelija voi perustellusti pyrkiä neutraaliuteen mutta koska haastattelu on aina vuorovaikutustilanne, hän ei voi yksin päättää omaa osuuttaan tilanteessa. Tilanne elää ja muuttuu puheenvuorojen mukaan ja haastattelijan rooli haastateltavaan sen mukana. Haastattelija ja haastateltava edustavat usein varsin erilaisia maailmoja, joten on hyvä pyrkiä tarkastelemaan asioita toisen osallistujan näkökulmasta huomioiden muun muassa sanavalinnat. Yksi tapa pyrkiä kaventamaan mahdollista näkökulmaeroa on avata ja käyttää haastattelussa haastateltavan omia käsitteitä. (Ruusuvuori, Tiittula

2005, 40–56.) Tässä opinnäytetyössä haastattelijan suhde haastateltaviin oli luonteva samaan jumalanpalvelusyhteisöön kuulumisen vuoksi. Haastattelut pohjautuivat yksinkertaiseen kysymysrunkoon, joka muokkautui kulloisenkin haastateltavan vastausten mukaan. Haastattelija voi esittää kysymyksiä ja pyytää haastateltavia kertomaan omia näkemyksiään tutkimusaiheesta ilman pelkoa tulla käyttäytyneeksi liian tuttavallisesti ja tunkeilevasti. Haastattelutilanteiden vuorovaikutus oli tuttavallisen avoin ja selkeä.

Haastateltavan ja haastattelijan kokemukset ovat erilaisia ja voidaan olettaa heidän tulkitsevan ympäröivää todellisuutta eri tavoin, jos he ovat eläneet eri kulttuurien piirissä. On mahdollista ennakoida haastateltavan ja haastattelijan välistä yhteistä ymmärrystä kyseenalaistavia eroja haastateltavia valittaessa. Ongelmana ei siis ole välttämättä ainoastaan heikko kielitaito vaan myös sanojen erilainen merkitys. Sekaannuksen mahdollisuus on olemassa, sillä kulttuurieroja voi ilmetä millä elämänalueella tahansa. Haastateltavan kulttuuriin perehtyminen voi ennalta ehkäistä näitä ongelmia. Myös haastateltavan ja haastattelijan samaan ryhmään identifioituminen ja samankaltaiset elämäkokemukset voivat edesauttaa molemminpuolista ymmärrystä. (Rastas 2005, 80–87.) Tämän opinnäytetyön tekijä kuuluu samaan jumalanpalvelusyhteisöön kuin haastateltavat, joten haastatteluja on edeltänyt aikaisempi tuttavuus ja yhteinen toiminta, mikä on huomattavasti helpottanut kulttuurierojen ylittämistä. Haastattelijien taustalla on monia keskusteluja, joiden avulla ja kautta kulttuurierot ovat tulleet tutuiksi ja ymmärrettävämmiksi. Tekijän omat kokemukset maahanmuuttajana ja vapaaehtoistyöntekijänä ulkosuomalaisseurakunnassa ovat myös osaltaan antaneet taustaymmärrystä haastateltavien tilanteeseen.

Tähän opinnäytetyöhön haastatellut henkilöt valittiin siten, että koko haastateltavien joukko olisi mahdollisimman heterogeeninen. Osa haastatelluista tekijä pyysi haastatteluun, ja osa ilmoittautui vapaaehtoisiksi tutkimuksesta kuultuaan. Haastateltujen taustat ovat erilaisia niin iän, sukupuolen, etnisen alkuperän kuin Suomessa oloajan ja -syyntäkin osalta. Haastatelluista kirjattiin vain vähän taustamuuttujia, koska tässä opinnäytetyössä laajempaa analyysiä olisi ollut mahdoton tehdä ajan puutteen vuoksi. Kukaan haastateltavaksi pyydetty ei kieltäytynyt haastattelusta. Haastatteluihin lähtiessä hyväksi ohjeeksi osoittautui Hyvärisen

ja Löyttyniemen artikkelin toteamus, että ”*itse haastattelut etenevät harvoin niin sujuvasti kuin oppikirjat ja usein opinnäytteetkin esittävät*” (Hyvärinen, Löyttyniemi 2005, 204).

5.3 Tutkimusaineisto

Tämä opinnäytetyö pohjautuu haastatteluihin, sähköposteihin, keskusteluihin ja osin myös henkilökohtaiseen havainnointiin. Tutkimusympäristön monikulttuurisuus oli haastava niin kulttuurillisten kuin erityisesti kielellisten erojen vuoksi. Pelkkään haastatteluun perustuva asioiden käsittely ei siten tuntunut tarpeeksi varmalta tavalta ymmärtää haastateltavia aina täsmällisesti oikein. Haastattelujen lisäksi käytiin selventäviä jatkokeskusteluja ja sähköpostin välityksellä varmistettiin asioita. Opinnäytetyön tekijällä oli tilaisuus keskustella henkilökohtaisesti useaan otteeseen haastateltavien samoin kuin tutkimusympäristönä olleen jumalanpalvelusyhteisön toiminnasta vastaavien evankelisluterilaisen ja anglikaanisen pastorin kanssa useissa tilanteissa toukokuun ja lokakuun 2010 välisenä aikana. Havainnoinnin etuna on sen tapahtuminen tyypillisesti tutkimuskohteen luonnollisessa ympäristössä ja siihen liitetään usein vapaamuotoisia haastatteluja (Uusitalo 1991, 89–90). Dialoginen tutkimuskäytäntö edellyttää tutkijalta suoraa ja persoonallista kontaktia tarkasteltavaan ilmiöön (Tuomi, Sarajärvi 2002, 80). Tämän opinnäytetyön tekijä on ollut jäsenenä ja osallistujana jumalanpalvelusyhteisössä useita vuosia ja siten itse voinut sekä havainnoida jumalanpalvelusyhteisön toimintaa että käydä dialogia jumalanpalvelusyhteisön jäsenten kanssa, mikä edesauttoi haastatteluilla saadun aineiston ymmärtämistä tässä kontekstissa.

Tutkimusaineiston koko on yleinen kysymys, kun pohditaan tutkimuksen tieteellisyttä ja edustavuutta empiirisessä tutkimuksessa. Opinnäytetöiden laadullisten tutkimusten osalta vastaus tähän kysymykseen on opiskelijoiden kokemuksen perusteella epämääräinen. Opinnäytetyön on kuitenkin tarkoitus olla harjoitustyö, joten aineiston kokoa ei voida pitää oleellisena. (Tuomi, Sarajärvi 2002, 87.) Tässä opinnäytetyössä oli haastateltavia henkilöitä kaikkiaan kuusi, jotka ovat kaikki toimineet erilaisissa vapaaehtoistehtävissä tutkimusympäristönä ol-

leessa jumalanpalvelusyhteisössä. Osa haastateltavista on ollut mukana toiminnassa yli kymmenen vuotta, osa vain muutaman vuoden. Haastateltavien ikäjakauma oli 22 ja 55 vuoden välillä ja naisia joukossa oli yksi. Vain kahden haastateltavan äidinkieli oli englanti ja muille englanti oli joko toinen tai kolmas kieli.

Tutkimuksen raportoinnissa haastateltavien anonyymiys ei saa vaarantua (Uusitalo 1991, 31). Tässä tutkimuksessa haastateltavien anonyymiyden varmistamiseksi heidän kansallisuuttaan ei voida mainita, mutta eritellä kuitenkin siten, että haastateltavia oli kaksi eri Afrikan maista, yksi Aasiasta, kaksi Euroopasta ja yksi amerikkalais-eurooppalainen. Haastateltavien valinnassa ei alun perin huomioitu heidän Suomessa asumisensa syytä. Tutkimuksen edistyessä selveni, että lähes kaikki olivat Suomessa joko opiskelun tai perhesyiden vuoksi. Osa haastateltavista koki olevansa Suomessa vain väliaikaisesti mutta useimmat halusivat jäädä Suomeen myös tulevaisuudessa.

Tutkimusaineisto täydentyi jumalanpalvelusyhteisöstä vastaavien pastoreiden antamilla tiedoilla. Sekä evankelisluterilainen että anglikaaninen pastori antoivat omalta osaltaan tietoa niin jumalanpalvelusyhteisöstä kuin nimenomaan vapaaehtoistyöstä sen sisällä. Anglikaaninen pastori on ollut mukana jumalanpalvelusyhteisön toiminnassa lähes sen alusta saakka ja Tampereen evankelisluterilaisen seurakuntayhtymän yhteiskunnallisen työn jumalanpalvelusyhteisön vastuulliseksi nimittämä pastori noin viisi vuotta.

5.4 Aineiston analyysi

Laadullisessa tutkimuksessa kaikkein ongelmallisinta on aineiston analyysi (Eskola, Suoranta 1998, 138). Kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä voidaan käyttää sisällönanalyysia, joka on perusanalyysimenetelmä. Sitä voidaan pitää yksittäisenä metodina mutta myös väljänä teoreettisena kehyksenä. (Tuomi, Sarajärvi 2002, 93.) Tässä opinnäytetyössä aineiston analyysimenetelmänä on käytetty sisällönanalyysia. Sisällönanalyysillä pyritään saamaan tiivistetyssä ja yleisessä muodossa kuvaus tutkittavasta ilmiöstä kadottamatta sen sisältämää

informaatiota ja kerätty aineisto saadaan järjestettyä johtopäätösten tekoa varten. Hajanaisesta aineistosta pyritään luomaan mielekästä, selkeää ja yhtenäistä informaatiota, jotta laadullisen aineiston informaatioarvo lisääntyy. (Tuomi, Sarajärvi 2002, 110.)

Analysoitavaa aineistoa voi olla paljon vaikka haastateltavien määrä olisi ollut pienehkö (10–15 henkeä). Kertynyt materiaali ja muistiin tallennettu aines on sitä rikkaampi, mitä syvempi dialogi haastateltavan ja haastattelijan välillä on ollut. Kaikkea materiaalia ei ole yleensä tarpeen analysoida. Analyysitapaa voidaan käyttää ohjenuorana haastattelua ja sen purkamista suunniteltaessa, jos se on harkittu ennalta. (Hirsjärvi, Hurme 2009, 135.) Tämän opinnäytetyön tekijälle oli alusta lähtien selvää, että sisällönanalyysi olisi aineiston analyysiin käytettävä metodi, ja siksi se helpotti muistiinpanojen tekemistä haastattelutilanteissa ja erilaisissa keskusteluissa. Aineiston analyysiin on ryhdyttävä mahdollisimman pian keruuvaiheen jälkeen, ellei aineistoa ole jo keruuvaiheessa purettu ja tarkasteltu. Tämä mahdollistaa tietojen nopean tarkentamisen ja täydentämisen, jos siihen osoittautuu tarvetta. (Hirsjärvi, Hurme 2009, 135.) Tämän opinnäytetyön tekijä pyrki purkamaan aineiston sitä mukaa, kun sitä kertyi, ja myös alustavasti tekemään muistiinpanoja ajatuksistaan analyysia varten työn edetessä. Tekijä kävi myös jatkokeskusteluja haastateltavien kanssa sekä varmensi tietojaan sähköpostitse, mikä antoi lisävarmuutta aineiston ymmärtämiseen.

Tutkijoilla on erilaisia mielipiteitä siitä, miten erillistä on itse aineiston luokittelu, analyysi ja tulkinta. Laadullisesta analyysistä voidaan sanoa, että se alkaa usein jo itse haastattelutilanteissa, jolloin haastattelija voi tehdä havaintoja ilmiöiden useuden, toistuvuuden, jakautumisen ja erityistapausten perusteella. Laadullisen tutkimuksen ero määrälliseen on siinä, että aineisto on sanallisessa muodossa, osittain vielä alkuperäisessä sanallisessa muodossaan. Tutkija voi käyttää induktiivista eli aineistolähtöistä päättelyä tai vaihtoehtoisesti abduktiivista eli teorialähtöistä päättelyä. (Hirsjärvi, Hurme 2009, 136.) Tässä opinnäytetyössä tekijä on lähtenyt liikkeelle aineistosta ja pyrkinyt pitämään haastateltavien käyttämät sanonnat mahdollisimman alkuperäisinä. Haastattelut tehtiin yhtä lukuun ottamatta englanniksi, joten haastateltavien sanojen ja sanontojen

kääntäminen suomeksi olisi voinut aiheuttaa vääristymää niiden merkityksiin. Yksi haastattelu tehtiin suomeksi.

Tallennetun aineiston suhteen tutkijalla on periaatteessa kaksi vaihtoehtoista tapaa: joko kirjoittaa aineisto tekstiksi tai tehdä päätelmiä tai teemojen koodaamista suoraan tallennetusta aineistosta. Näistä aineiston litteroiminen lienee tavallisempaa kuin päätelmien tekeminen suoraan aineistosta. Suoraan aineistosta päätelmien tekeminen on helpointa silloin, kun haastateltavia on ollut vain muutamia eivätkä haastattelut ole olleet pitkiä. (Hirsjärvi, Hurme 2009, 138.) Tähän opinnäytetyöhön haastateltiin vain kuutta henkilöä ja haastattelut rajattiin hyvin lyhyiksi käsittelemällä niissä vain opinnäytetyön aihetta eli motivaatiota tehdä vapaaehtoistyötä tutkimusympäristönä olleessa tamperelaisessa englanninkielisessä jumalanpalvelusyhteisössä. Haastatteluissa pysyttiin myös aina vain nimenomaan haastateltavan omissa kokemuksissa, mikä rajasi haastattelua tehokkaasti. Tämän opinnäytetyön tekijän kannalta päätelmien tekeminen suoraan aineistosta oli toimivampi vaihtoehto kuin koko aineiston kirjoittaminen tekstiksi.

Perinteisesti empiirisen tutkimuksen perusajatuksena on ollut, että tutkittavien vastaukset kertovat siitä, mikä on totta ja siten välittyvät totena ja välittömänä tutkijalle. Puhe on keskeinen elementti sosiaalisen todellisuuden rakentajana ja tuo osansa analysoinnin tulkinnan yleiseen problematiikkaan. Joudummekin aina tyytymään todellisuuteen sellaisena, kuin se ilmenee meille tulkitsemisen ja ymmärtämisen prosesseissa. (Eskola, Suoranta 1998, 138–139.) Tutkimuskohdeet näyttäytyvät tutkijalle lähes aina kielessä, kun käytetään kvalitatiivisia menetelmiä (Eskola, Suoranta 1998, 143). Tutkija saattaa poimia aineistosta mielestään tärkeimmät ja mielenkiintoisimmat vastaukset ja ohittaa muita, mikä helposti johtaa siihen, että tutkijan omat käsitykset ja ennakkoluulot nousevat esiin eikä niinkään tutkittava asia (Eskola, Suoranta 1998, 140). Tämän opinnäytetyön tekijä on ollut koko prosessin ajan hyvin voimakkaasti tietoinen siitä, että haastateltavien ja haastattelijan kielelliset erot kulttuurierojen lisäksi voivat vaikeuttaa niin kysymysten ja vastausten tarkkaa ymmärtämistä kuin erityisesti aineiston analysoimista sisällönanalyysiä käyttäen. Aineistosta on poimittu analysointia varten eripituisia osia sanoista parin lauseen pituisiin otteisiin eikä eng-

lanninkielistä aineistoa ole käännetty suomen kielelle mahdollisten ylimääräisten vääristymien välttämiseksi. Teksti on väistämättä aina eräs versio tai eräs näkökulma aiheeseen ja raporttiin voidaan mahduttaa vain tutkijan intuition mukaan kaikkein parhaat ja valaisevimmat haastattelunpätkät (Eskola, Suoranta 1998, 142–143). Digitaalisessa muodossa ollut aineisto on ollut suuri etu tämän opinnäytetyön tekijälle, koska se on suoraan siinä muodossa, kuin haastateltavat ovat sen itse halunneet olevan, harkitusti muotoiltuna.

Aineistolähtöinen laadullinen sisällönanalyysi on kuvattu karkeasti kolmevaiheiseksi prosessiksi, johon kuuluu aineiston pelkistäminen, aineiston ryhmittely ja teoreettisten käsitteiden luominen. Aineiston pelkistämässä siitä karsitaan pois tutkimukselle epäolennainen joko informaatiota tiivistämällä tai pilkkomalla sitä osiin. Aineiston pelkistämistä ohjaa tutkimustehtävälle olennaisten ilmausten koodaaminen. (Tuomi, Sarajärvi 2002, 110–111.) Tässä opinnäytetyössä luokitusyksikkönä oli ajatus. Pelkistäminen tapahtui siten, että aineistoista poimittiin ja listattiin ne ilmaisut, jotka liittyivät tutkimustehtävään. Sellaisia ilmaisuja kertyi yhteensä 114 ja niiden pituus vaihteli yhdestä sanasta parin lauseen pituisiin ajatuskokonaisuuksiin. Aineiston ryhmittelemiseksi alkuperäisilmaukset käydään tarkasti läpi ja niistä etsitään samankaltaisuuksia tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Samaa asiaa tarkoittavat käsitteet ryhmitellään ja yhdistetään luokaksi ja nimetään luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Aineisto tiivistyy, koska yksittäiset tekijät sisällytetään yleisempiin käsitteisiin (Tuomi, Sarajärvi 2002, 112–113.) Alkuperäiset 114 ajatusta tiivistettiin yhdeksään eri luokkaan, ja lisäksi nousi esiin joukko ilmaisuja, jotka viittasivat erilaisuuteen verrattaessa tutkimusyhteisöä ulkopuoliseen yhteiskuntaan vaikkakaan eivät suoranaisesti motivaatioon. Tämän kymmenennen ilmaisujoukon merkitystä arvioitiin tutkimuksen tuloksia hahmotettaessa.

Sisällönanalyysissä yhdistellään käsitteitä, jotta saadaan vastaus tutkimustehtävään. Analyysi perustuu tulkintaan ja päättelyyn. (Tuomi, Sarajärvi 2002, 115). Luokkien luomiseen ei ole yksiselitteistä vastausta. Kriteerit ovat yhteydessä tutkimustehtävään, aineiston laatuun ja myös tutkijan omaan teoreettiseen tietämykseen ja kykyyn käyttää tätä tietoa. Esimerkiksi toisten tutkijoiden käyttämiä luokitteluja voidaan käyttää apuna mutta myös tutkijan mielikuvitus ja intui-

tio ovat siinä mukana. (Hirsjärvi, Hurme 2009, 148.) Abduktiivisessa päättelyssä tutkijalla on joitakin teoreettisia johtoideoita ja hän pyrkii todentamaan niitä aineistonsa avulla (Hirsjärvi, Hurme 2009, 136). Tässä opinnäytetyössä ensimmäisessä luokittelussa esiin nousseita asioita verrattiin Yeungin kehittämään vapaaehtoismotivaation timanttimaliin, ja Yeungin ideat olivat siis abduktiivisen päättelyn johtoideoina analysoitaessa tämän tutkimuksen sisältöä edelleen. Yeungin mallin antamisen ja saamisen sisältö jaettiin tässä työssä vielä erikseen uskonnollisävyiseen antamiseen ja saamiseen, jotta selviäisi, miten paljon uskonnollinen vakaumus vaikutti haastateltavien motivaatioon.

Ensimmäisen luokittelun jälkeen työtä jatkettiin edelleen siten, että alkuperäiset yhdeksän luokkaa tiivistettiin kuuteen luokkaan. Siten saatujen kuuden luokan perusteella opinnäytetyön tekijä päätyi kahteen pääasialliseen käsitteeseen haastateltujen motivaation lähteenä vapaaehtoistyössä tamperelaisessa englanninkielisessä jumalanpalvelusyhteisössä. Tutkimus jää kuitenkin keskeneräiseksi, ellei järjestetyn aineiston perusteella tehdä mielekkäitä johtopäätöksiä vaan järjestetty aineisto jää ikään kuin tutkimuksen lopputulokseksi (Tuomi, Sarajärvi 2002, 105). Tämän opinnäytetyön tekijä on pyrkinyt tekemään johtopäätöksiä järjestetyn aineiston perusteella mutta pitäen mielessään Yeungin vapaaehtoisuusiivien timanttimaliin sekä myös klassisen Maslow'n tarvehierarkian.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSIA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

6.1 *"I decided to contribute my small talent."*

Vapaaehtoistyön motivaatioksi mainitaan usein antaminen ja siksi oli luonnollista tarkastella sen osuutta tämän opinnäytetyön aineistossa. Yeung mainitsee antamisen halun olevan 41 %:lla suomalaisista vapaaehtoistoimintaan motivoiva tekijä ja siten tärkein yksittäinen motiivi (Yeung 2004, 1). Tässä opinnäytetyössä antamisen halu nousi esiin selvästi heikommin ja erilaisia sitä motivaatiotekijänä vapaaehtoistyössä kuvaavia ilmaisuja oli vain 12, prosenttiosuutena ilmaistuna 10,5. Antamisen vastapainona saaminen oli tarkastelun kohteena vielä heikommin edustettuna vajaalla kahdella prosentilla. On kuitenkin huomioitava, että tässä opinnäytetyössä aineistoa luokiteltaessa nimenomaan hengellinen antaminen ja saaminen motiiveina eroteltiin kokonaan omiksi luokikseen.

6.2 *"My willingness, energy and wisdom to volunteer come from God."*

Aineistosta luokiteltiin erikseen hengellinen antaminen ja saaminen, joiden osuudet olivat hyvin huomattavat. Uskonnollisin termein ja sanakääntein perusteltu antaminen motivaation perustana oli 11,4 %. Se ei siis ollut suhteessa paljon suurempi kuin motivaatioksi koettu antamisen halu ilman uskonnollista painotusta. Yhteen laskettuna jonkinlaisen antamisen osuus motivaationa oli kuitenkin 21,9 %, joka jää kuitenkin edelleen noin puoleen siitä, mitä Yeung on tutkimuksessaan saanut antamisen osuudeksi motivaatioperusteena.

6.3 *"It is a real blessing (to volunteer)."*

Suurimmaksi, 20,2 %, yksittäiseksi motivaatiotekijäksi aineistosta nousi saaminen uskonnollisin termein tai sanakääntein ilmaistuna. Haastateltavat kuvasivat suhdettaan jumalanpalvelusyhteisössä toimimiseen usein hyvin monisanaisesti ja perustelivat sitä myös erilaisilla Raamatun kohdilla. Jumalanpalvelusyhteisön

anti koettiin hyvin monipuolisesti hengellisesti virkistäväksi, *”spiritually refreshing”*, ja sen vuoksi oltiin motivoituneita antamaan oma panos jumalanpalvelusyhteisön toimintaan. Tätä voitaneen pitää esimerkkinä siitä, miten motivaatiotutkimus on lähestymässä arvotutkimusta.

6.4 *”I have positive memories from going to church as a child.”*

Yeungin mallissa jatkuvuus motivaatiotekijänä nimetään uutuuden vastakohtana. Tässä opinnäytetyössä jatkuvuutta motivaatioperusteena nousi esiin mutta selkeästi vain kuudessa ilmaisussa, mikä on prosenttiosuutena 5,3. Näissä tapauksissa haastateltavat kertoivat tehneensä vapaaehtoistyötä seurakunnissa aikaisemminkin ja sen olleen heille aina tärkeää. Ehkä voidaankin kyseenalaistaa motivaatio ja puhua vain totutusta tavasta. Luokkia edelleen tiivistettäessä englanti jumalanpalveluskielenä motivoivana tekijänä yhdistettiin tähän jatkuvuusperusteisuuteen, jolloin prosenttiosuudeksi tuli sittenkin vain 7. Oman tai tutun kielen käyttämismahdollisuus ei siis ainakaan tunnu olevan tärkeä motivaatiotekijä vaikka kysymyksessä on erityisesti englanninkielinen jumalanpalvelusyhteisö.

6.5 *”On ollut kiva oppia tuntemaan monia eri maista.”*

Jatkuvuuden vastapainoksi Yeungin timanttimallissa on määritelty uutuus. Tässä opinnäytetyössä uutuutta motivaatioperusteena edustivat uudet ihmiset, uudet tuttavat, uudet ystävät. Niiden prosenttiosuus aineistosta oli sama kuin jatkuvuutta edustaneiden motivaatioperusteiden eli 5,3.

Uutuudeksi on tulkittavissa myös monikulttuurisuus siinä merkityksessä, että tarkoitetaan asioiden tekemisestä uudella tavalla, uudenlaisessa ilmapiirissä. Monikulttuurisuudesta ja moninaisuudesta puhuttiin paljon ja se koettiin erittäin positiiviseksi asiaksi. Myös kaikenlainen vaihtelu, esimerkiksi jumalanpalvelusta suorittavien pappien osalta, koettiin virkistäväksi ja myönteiseksi asiaksi. Usein käytetty sana oli *”diversity”*, ja todettiin esimerkiksi, että *”it has helped me un-*

derstand more about inter-cultural dialogue". Monikulttuurisuus nousi kolmanneksi suurimmaksi tekijäksi aineiston luokittelussa, 12,3 %. Kun se yhdistetään muuhun uutuudeksi luokiteltuun motivointiperusteeseen tulos on 17,6 %.

6.6 "To me ICCK is my family, my home."

Jumalanpalvelusyhteisön luonne ja ilmapiiri nousivat esiin motivoivana tekijänä kaikkien haastateltujen kohdalla hyvin voimakkaasti. Aineistossa oli tällaisia mainintoja kaikkiaan 22, joka on 19,3 % eli suurin yksittäinen luokka uskonnollisen saamisen jälkeen. Useat haastateltavat käyttivät ilmaisuja "my family" tai "my home". Lisäksi kaikki haastateltavat puhuivat yhteisöstä sanoin "welcoming Christian community" tai "everybody is welcome". Näihin ilmaisuihin liittyivät myös vahvistavina ne ilmaisut, jotka erottuivat varsinaisen luokittelun ulkopuoliksi, yhteisön ulkopuolista yhteiskuntaa kuvaaviksi ilmaisuiksi, esimerkiksi "paljon mukavampaan täällä on kuin jossakin pelkkien suomalaisten kanssa".

Maslow'n tarvehierarkiassa on viisi kerrosta, joista keskimäinen on sosiaaliset tarpeet. Siihen määritellään kuuluviksi rakkaus, perhe ja kuuluminen ryhmiin (Lonka ym. 2009, 22.) Myös hyvinvoinnin kannalta motivaatiolla on merkitystä, sillä sosiaaliin suhteisiin liittyvät tavoitteet ovat yhteydessä psyykkiseen hyvinvointiin (Lonka ym. 2009, 73). Tämän aineiston perusteella ryhmään kuuluminen on erittäin voimakas motivaatiotekijä vapaaehtoistyöhön tutkimusympäristönä olleessa tamperelaisessa jumalanpalvelusyhteisössä.

6.7 Johtopäätöksiä

Johtopäätöksenä tutkimusaineiston analyysin perusteella voidaan todeta, että kaikkein suurin motivoiva tekijä vapaaehtoistyöhön tutkimusympäristönä olleessa tamperelaisessa englanninkielisessä jumalanpalvelusyhteisössä on uskonnollinen vakaumus. Se tulee esiin niin uskonnollisin syin perustellun antamisen kuin saamisenkin osalta ja yli kolmannes aineistosta esiin nousseista motivaatiotekijöistä kuului tähän ryhmään. Uskonnollinen vakaumus seuraa ihmistä

maasta toiseen ja heijastuu uudessa asuinympäristössään toimintaan. Ulko-suomalaisiakin tutkittaessa on todettu, että kirkon toiminnan aktiivien joukko koostuu voittopuolisesti niistä, jotka ovat jo kotimaassa olleet kirkollisesti aktiivisia (Helander 2005, 17).

Pohdittaessa yhteisön luonteesta, sen avoimesta ja lämpimästä ilmapiiristä annettuja lausumia sekä lisäksi monia mainintoja uusista tuttavista ja ystäväistä, voidaan ajatella tutkimuskohteena olleen jumalanpalvelusyhteisön olevan osallisuuden yhteisö, joka motivoi jäseniään vapaaehtoistyöhön. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2015 kantaa nimeä Meidän kirkko - osallisuuden yhteisö. Strategian suuntaviivoihin on kirjattu, että *”luovumme työntekijäkeskeisestä ajattelutavastamme ja luomme seurakuntalaisille mielekkäitä toimintamahdollisuuksia”*. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.) Tässä tamperelaisessa englanninkielisessä jumalanpalvelusyhteisössä tuon strategian tavoite näyttää jo saavutetun erinomaisella tavalla.

Jumalanpalvelusyhteisön positiiviseksi ja rikkaudeksi koetun monikulttuurisuuden yhdistäminen osallisuuden yhteisö -määritelmään kuvaa tämän yhteisön erityisluonnetta. Tutkimuskohteena olleen tamperelaisen englanninkielisen jumalanpalvelusyhteisön nimessä on sana *”International”*. Tämän tutkimuksen perusteella juuri kansainvälisyys, monikulttuurisuus, moninaisuus, on yksi yhteisön vahvoista vapaaehtoistyöhön motivoivista tekijöistä. Siihen yhdistettynä henkisen antamisen ja saamisen voimakas vaikutus tekee siitä todella *”kansainvälisen jumalanpalvelusyhteisön”* myös syvässä merkityksessä eikä vain organisatorisena määritelmänä.

Jatkotutkimuksen kannalta mielenkiintoista olisi selvittää, miten tässä opinnäytetyössä tarkastellun jumalanpalvelusyhteisön positiiviset kokemukset ja käytännöt saataisiin siirrettyä tavallisiin suomalaisiin seurakuntiin, jotta Meidän kirkko - osallisuuden yhteisö -strategiassa määritellyt tavoitteet toteutuisivat myös niissä. Voisiko käytäntöjä kenties mallintaa ja siirtää muihin seurakuntiin, vai ovatko ne nimenomaan tälle jumalanpalvelusyhteisölle tyypillisiä erityispiirteitä? Puhuttaessa vapaaehtoisuudesta seurakunnassa, voitaisiin puhua seurakunta-

laisuudesta (Hauta-aho, Tornivaara 2009, 125), koska ammattityön rinnalla vapaaehtoistyöllä on oma paikkansa seurakunnissa. (Harju ym. 2006, 7).

Toinen jatkotutkimuksen aihe voisi olla nimenomaan seurakuntatyön vaikutus maahanmuuttajien kotoutumiseen ja kotiutumiseen mutta samalla myös maahanmuuttajien vaikutus seurakuntaelämään. Suomalaisen yhteiskunnan yksilökeskeisyys on monelle maahanmuuttajalle vierasta, ja he saattavat kokea, että kantasuomalaisten kanssa on vaikea ystäväystyä. Kansainvälisyyskasvatus voi vähentää kulttuurierojen aiheuttamaa kitkaa ja sen avulla voidaan edistää niin sanottua kaksisuuntaista kotoutumista, jotta sekä maahanmuuttaja että kantasuomalainen ja ympäröivä yhteiskunta mukautuvat monikulttuuriseen tilanteeseen. (Aaltonen 2009, 25.) Miten siis meidän kirkko, osallisuuden yhteisö, voisi olla aktiivisesti tukemassa kaksisuuntaista kotoutumista?

7 POHDINTAA

Lähdin tekemään tätä opinnäytetyötä mielessäni vapaaehtoistyön liittyminen maahanmuuttajuuteen, tai päinvastoin, sekä kirkon suhde vapaaehtoistyöhön muuttuvassa toimintaympäristössä. Olin tietoinen siitä, että omat kokemukseni sekä maahanmuuttajana että ulkosuomalaisseurakunnan aktiivisena toimijana heijastuvat ajattelussani tämän opinnäytetyön kuluessa mutta pyrin pitämään työskentelyni objektiivisena ja keskittymään vain aineistosta nouseviin asioihin, kuulemaan haastateltaviani. Tutkija joutuu erityisesti laadullisessa tutkimuksessa jatkuvasti pohtimaan tekemiään ratkaisuja ja ottamaan kantaa sekä analyysin kattavuuteen että tekemänsä työn luotettavuuteen. Tutkijan avoin subjektiviteetti ja sen myöntäminen, että tutkija on tutkimuksensa keskeinen työväline, on laadullisen tutkimuksen lähtökohta. Tutkija itse on laadullisessa tutkimuksessa pääasiallinen luotettavuuden kriteeri. (Eskola, Suoranta 1998, 209–211).

Se, että tutkija voi päästä käsiksi objektiiviseen todellisuuteen ja objektiiviseen totuuteen, on perustana käsitteille reliabelius ja validius. Kumpaakin käsitettä on käytetty puhuttaessa mittaamisesta. On esitetty, että voi olla viisasta luopua kokonaan näiden termien käytöstä ja perusteltu sitä sillä, että esimerkiksi haastattelussa annetut vastaukset eivät ehkä ole samanlaisia riippumatta siitä, milloin kysymykset esitetään. (Hirsjärvi, Hurme 2009, 185–188.) Tämän opinnäytetyön validiteetista voi todeta vain, että tutkimus koskee sitä mitä sen on oletettu koskevan, ja siltä osin validius on oman arvioni mukaan hyvä. Tutkimuksen tulosten yleistettävyyden suhteen sen sijaan voidaan todeta haastateltavien määrän olleen niin pieni ja tutkimusympäristön niin rajattu, ettei tuloksia voida yleistää laajasti.

Mitä tulee omiin odotuksiini opinnäytetyön tulosten mahdollisesta hyödyllisyydestä ajatellen omaa työtäni ajatukseni ovat varsin ristiriitaisia. Opinnäytetyön tekoprosessin aikana olen tutustunut Yeungin vapaaehtoisuusiivoukseen ja niistä saamaani tietoa pystyn aivan varmasti hyödyntämään omassa työssäni. Sen sijaan tieto tässä opinnäytetyössä voimakkaasti esiin nousseesta uskonnollisesta vakaumuksesta motivaation lähteenä jumalanpalvelusyhteisössä ei juu-

rikaan hyödytä arkityötäni. Tietoni ja ymmärrykseni yhteisön ja osallisuuden merkityksestä on kuitenkin kasvanut ja antaa uusia näköaloja työtänikin varten.

Maahanmuuttajuus kaikkine siihen liittyvine asioineen oli toinen kiinnostuksen kohteeni opinnäytetyöprosessiin ryhtyessäni. Toiseen maahan ja kulttuuriin muutettaessa elämän ulkoiset tekijät muuttuvat merkittävästi ja suureen elämänmuutokseen liittyy monia ristiriitaisia tunteita, ratkaisuja ja luopumista. Suomeen muuttavilla on monia haasteita edessään ja todennäköisesti ensimmäinen niistä on kieli. On pitkä prosessi löytää oma asemansa, paikkansa ja roolinsa uudessa asuinympäristössä. Kun uuden asuinmaan kulttuuri ja elämäntapa ovat kovin erilaisia kuin omassa kulttuurissa, arki saattaa tuntua uhkaavalta. Kun maahanmuuttaja jossakin vaiheessa hyväksyy ympäristönsä ja sen, että hänen on muututtava, hänen voimavaransa suuntautuvat rakentavasti. (Oksi-Walter ym. 2009, 89–91.) Tämän opinnäytetyön tutkimusympäristö on paikka, jossa maahamme syystä tai toisesta muuttaneet ulkomaalaiset kielestä tai kansallisuudesta riippumatta voivat kohdata muita samankaltaisessa elämäntilanteessa olevia ihmisiä ja löytää yhteisön, jossa heidät toivotetaan tervetulleiksi, ei heidän erilaisuudestaan huolimatta vaan myös juuri sen vuoksi.

Oman paikkansa löytämisessä voi auttaa erityisesti osallisuus, toimijuus. Ajatus kansalaisyhteiskunnasta yhdistettynä hyvinvointiyhteiskunnan käsitteeseen ottaa mukaansa hyvinvoinnin tuottamiseen valtion ja kuntien rinnalle muun muassa erilaiset yhteisöt ja verkostot. Ennen kaikkea kaikki yhteisöllisyydestä ja auttamisesta itselleen energiaa ja iloa saavat kansalaiset, jotka tavallisen ihmisen tavoin kehittävät sosiaalista pääomaansa. (Helin 2010, 3.) Piispa emeritus Voitto Huotari on todennut, ettei vapaaehtoistyön hengellinen pohja näyttäydy meillä innostavana, ja että käytännön toimintatapoihin kaivataan lisää toimivia, nykyaikaisia malleja. (Huotari 2010, 42.) ”*In ICCK every little thing one does counts as a major contribution*”, totesi eräs opinnäytetyöhön haastattelemani nykyinen tamperelainen. Kehitys vapaaehtoistyörintamalla on ilahduttavaa, sillä tämän vuoden alusta on Tampereella aloitettu yhteistyöhanke, jossa maahanmuuttajataustaisia henkilöitä perehdytetään vapaaehtoistyöhön ja samalla suomalaisia vapaaehtoisia tutustutetaan monikulttuurisuuteen (Lääperi 2010, 3).

Maahanmuuttajuuden problematiikka on tuttua myös niille suomalaisille, jotka ovat asuneet ulkomailla ja palaavat takaisin Suomeen. Suomalaisen jäyheyden unohtaneena paluu kotimaan viileään suhtautumiseen ja lähes poistyöntävään ilmapiiriin voi olla todellinen kulttuurishokki. Myös osa-aikaisten paluumuuttajien joukko on kasvamassa, kun pitkään ulkomailla asuneet eläkeikänsä ehtiessään alkavat viettää pidempiä jaksoja kotimaassa, ja monet eronneet harkitsevat paluumuuttoa (Helander 2005, 17–18). Eräs tähän opinnäytetyöhön haastateltu kuvasi kokemustaan suomalaisessa seurakunnassa näin: *”I didn’t like the fact that everyone just goes home after the service so we barely know each other’s names and background.”* Paluumuuttaja voi kokea itsensä aivan yhtä ulkopuoliseksi, vaikka on omassa kotimaassaan ja virallisessa kotiseurakunnassaan.

Kolmas listaamani syy tämän opinnäytetyön tekemiseen oli kiinnostukseni Suomen evankelisluterilaisen kirkon tilanteeseen muuttuvassa toimintaympäristössä. Jumalanpalveluksen käsikirjassa kristillisen jumalanpalveluksen todetaan olevan dynaamisessa vuorovaikutuksessa kulttuuriin eri tavoin: se ylittää kulttuurirajat, se on kontekstuaalinen, se on ”vastakulttuurinen” eli kyseenalaistaa kulttuurissa olevan evankeliumin vastaisen, ja lisäksi jumalanpalvelukselle on ominaista eri kulttuurien välinen vuorovaikutus. (Sariola 2001, 224.) Kirkon keskeisimpiä haasteita on niin työntekijöiden kuin seurakuntalaistenkin motivoiminen näkemään monikulttuurisuuden ja kansainvälistymisen todellisuus. Erilaisista kulttuuritaustoista tulevat ihmiset ovat suomalaisille kristityille kuin peili, joka paljastaa oman kulttuurimme pimeitä puolia ja vääristymiä sekä sokeutta. (Kirkkohallitus 2005, 52.) Kirkko voisi kehittää sille ominaisia uskonnollisia kokemisen tapoja, koska ihmiset harjoittavat uskontoaan yhteisönä. Kirkko voisi siis etsiä uusia ja ajallemme ominaisia yhteisöllisyyden muotoja ja monimuotoisuudelle on etsittävä sijaa. (Komulainen, Vähäkangas 2009, 59–61.) Opinnäytetyössäni tarkastelemani jumalanpalvelusyhteisö osoittaa yhteisöllisyyden olevan voimakas motivaatiotekijä jäsenilleen.

Vapaaehtoistoiminta seurakunnissa ei ole mikään uusi asia mutta se etsii muuttuvassa toimintaympäristössä uusia mahdollisia muotoja. Kuvaava on kirkon vapaaehtoistyöryhmän mietinnön nimi ”Enemmän kuin työmuoto. Vapaaehtoistoiminta kirkossa” (Kirkkohallitus 2006) Julkaisu osoittaa, että asiaan on paneu-

duttu ja se on haluttu saada kaikkiin seurakuntiin tiedoksi. Historiasta oppiva tietää uusien toimintamallien ja suurten muutosten olevan ennakoitavissa hiljaisissa signaaleissa ja vahvistuvissa trendeissä. (Heikka 2009, 3). Kirkon toimintakulttuurin keskeinen piirre on katedraalisuus. Yleensä vapaaehtoistyöntekijä pääsee osaksi olemassa olevaa, mutta oma suunnittelu ja muovaus ovat vain harvoin mahdollisia. (Halava ym. 2009, 15.) Jos kirkko ottaisi jäsentensä tarpeet ja toiveet todesta, se madaltaisi mukaan liittymisen kynnystä ja poistaisi sisään-tulon esteitä. Kirkko toimisi silloin kansalaisyhteiskunnan tapaan ja mahdollistaisi ihmisille kiinnostavia itsensä toteuttamisen ja ilmaisun paikkoja. Seurakunnallisen toiminnan yhteisöllisyys lisääntyisi ja muuttaisi sekä kirkon jäsenten että työntekijöiden rooleja. (Halava ym. 2009, 74).

Näyttää siltä, että modernissa yhteiskunnassa menestyvät parhaiten sellaiset yhteisöt, jotka osaavat – ja haluavat – systemaattisesti koota sekä ilmaistavissa olevaa että piilevää tietoa jäsentensä ja mahdollisten jäsentensä toiveista, tarpeista ja tunteista, ja jotka kykenevät rohkeasti toimintojaan uudistamalla asettamaan ne toiminnassaan etusijalle (Halava ym. 2009, 70). Maantieteellä ei välttämättä ole mitään yhteyttä toivotunlaisen hengellisen yhteisön kanssa (Halava ym. 2009, 16). Jos haluaa kuulua kirkkoon, on oltava sen seurakunnan jäsen, jonka alueella sattuu asumaan. Nykyään ihmiset liittyvät yhteen entistä enemmän elämänvalintojen perusteella eivätkä paikallisesti niin kuin kirkon parokiaalinen seurakuntajärjestelmä edellyttää. Kirkko voisi tehdä seurakunnasta hallintorakenteen sijasta yhteisön ottamalla huomioon jäsenten omat toiveet ja antaa heille mahdollisuuden valita oma paikkansa kirkon piirissä. (Halava ym. 2009, 127–129.) Tämän opinnäytetyön tutkimusympäristönä ollut tamperelainen englanninkielinen jumalanpalvelusyhteisö ICCK hyvin motivoituneine vapaaehtoisineen on tästä hyvä esimerkki.

LÄHTEET

- Aalo, Ville 2010. Yhteiskunnallisen työn pastori, Tampereen evankelis-luterilainen seurakuntayhtymä. Sähköpostiviesti 6.10.2010. Vastanottaja Katariina Westman.
- Aaltonen, Heini 2009. Yksilölliset tarpeet huomioon. *Monitori* 3/2009, 24-25.
- Eskola, Jari; Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Halava, Ilkka; Helin, Matti; Salmi, Pontus 2009. *Kansankirkon myytinmurtajat*. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Hauta-aho, Henna; Tornivaara, Sanna-Maaria 2009. *Kirkosta kiinni!* Helsinki: Suomen evankelis-luterilainen kirkko, Kirkkohallitus ja Kirkkopalvelut ry.
- Helander, Eila, 2005. Johdanto, Tulokset viitoittavat suuntaa kirkon ulkosuomalaistyölle. Teoksessa Eila Helander (toim.) *Matkalla maailmankansalaiseksi, Kirkon ulkosuomalaistyö 2000-luvun alussa*. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 93. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Heikka, Mikko 2009. Esipuhe. Teoksessa Ilkka Halava, Matti Helin, Pontus Salmi *Kansankirkon myytinmurtajat*. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Helin, Matti 2010. Huolenpitoa ja hyvinvointia yhteisöllisyyttä edistämällä. *Suurella sydämellä* 1/2010, 3.
- Hirsjärvi, Sirkka; Hurme, Helena 2009. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, HYY yhtymä.
- Huotari, Voitto 2010. Miksi vapaaehtoistyö kangertelee? *Diakonia* 1/10. Helsinki: Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa, 42-43.
- Hyvärinen, Matti; Löytyniemi, Varpu 2005. *Kerronnallinen haastattelu*. Teoksessa Johanna Ruusuvuori ja Liisa Tiittula (toim.) *Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Tampere: Osuuskunta Vastapaino, 189-222.
- International Congregation of Christ the King 2010. *About I.C.C.K. Jumalanpalvelusohjelma*. Tampere: Tampere Lutheran Parishes, Anglican Church in Finland.
- Juntunen, Laura-Kati 2007. Englanninkielinen jumalanpalvelus tarjoaa kodikkaan yhteyden. *Tampereen Kirkkosanomien* 3/2007, 6-7.

- Kinnunen, Petri 1999. Lukijalle. Teoksessa Anne Birgitta Yeung Valmius vapaaehtoistyöhön. Tutkimus Pelastusarmeijan mainoskampanjan innoittamista vapaaehtoistyöntekijöistä. Helsinki: Sosiaali- ja terveys- turvan keskusliitto ry, 4-5.
- Kirkkohallitus 2005. Kansan kirkosta kansojen kirkoksi. Kirkkohallituksen monikulttuurisuustyöryhmän mietinnöstä toimitettu 2. uudistettu laitos. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2005:7. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Kirkkohallitus 2006. Enemmän kuin työmuoto. Vapaaehtoistoiminta kirkossa. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Komulainen, Jyri; Vähäkangas, Mika 2009. Luterilaisen Suomen LOPPU? Kirkko ja monet uskonnot. Porvoo: Edita Publishing Oy, WS Bookwell Oy.
- Lehtinen, Erno; Kuusinen, Jorma 2001. Kasvatuspsykologia. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Lonka, Kirsti; Hakkarainen, Kai; Salmela-Aro, Katariina; Ferchen, Maija; Lautso, Anita 2009. psykologia! 4 kurssi. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Lääperi, Pirjo 2010. Maahanmuuttajat piristävät vanhuksia Koukkuniemessä. Tampereen Kirkkosanomat 6/20, 3.
- Moreton, Rupert 2010. Anglican Chaplain, St. Nicholas, Helsinki, Anglican Church in Finland. Sähköpostiviesti 19.10.2010. Vastaanottaja Katariina Westman.
- Nurmi, Jari-Erik; Salmela-Aro, Katariina 2002. Modernin motivaatiopsykologian perusta ja käsitteet. Teoksessa Katariina Salmela-Aro ja Jari-Erik Nurmi (toim.) Mikä meitä liikuttaa, Modernin motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus, 10–27.
- Oksi-Walter, Päivi; Roos, Jonna; Viertola-Cavallari, Ritva 2009. Monikulttuurinen perhe. Helsinki: Kustannus Oy Arkki
- Peltomaa, Harri; Mattila, Antti; Ahlqvist, Saija; Ahokas, Ari; Apponen, Olli; Hedman, Anita; Rytönen, Outi; Seitola, Tuomo 2006. Psykologian verkot. Lukion johdantokurssi. Psykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus. Hämeenlinna: Opintoverkko Oy.

- Rastas, Anna 2005. Kulttuurit ja erot haastattelutilanteessa. Teoksessa Johanna Ruusuvuori ja Liisa Tiittula (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Osuuskunta Vastapaino, 78-102.
- Ruohotie, Pekka 1998. Motivaatio, tahto ja oppiminen. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Rusama, Jaakko 2005. Anglikaaninen kirkkoyhteisö ja metodistikirkot. Teoksessa Pekka Metso ja Esko Ryökäs (toim.) Kirkkotiedon kirja, Kirjapaja Oy, 197–240.
- Ruusuvuori, Johanna; Tiittula, Liisa 2005. Johdanto. Teoksessa Johanna Ruusuvuori ja Liisa Tiittula (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Osuuskunta Vastapaino, 10–21.
- Salmela-Aro, Katariina; Nurmi, Jari-Erik 2002. Johdanto. Teoksessa Katariina Salmela-Aro ja Jari-Erik Nurmi (toim.) Mikä meitä liikuttaa, Modernin motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus, 6-8.
- Samulin, Helena 2005. Tarvitseeko kirkko jäseniään? Näkökulmia seurakuntien vapaaehtoistyöhön. Teoksessa Lassi Pruuki (toim.) Toivon tähden. Käytännöllisen teologian laitoksen vuosikirja 2005. Helsinki: Helsingin yliopisto, Käytännöllisen teologian laitos, 107–119.
- Sariola Yrjö 2001. Jumalanpalveluksen käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Sorri, Hannu 1998. Vapaaehtoisuus ja elämäntilanne. Palvelevan puhelimen päivystäjän näkökulma tehtävään ryhtymisestä. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisu Sarja B Nro 78, 1998. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Strategia 2015. Meidän kirkko – osallisuuden yhteisö. Viitattu 6.10.2010.
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/68D025E9DD446807C22573FB004FB631?OpenDocument&lang=FI>
- Tiittula, Liisa; Rastas, Anna; Ruusuvuori, Johanna 2005. Kasvokkaisesta vuorovaikutuksesta tietokonevälitteiseen viestintään, virtuaalihaastattelun näkymiä. Teoksessa Johanna Ruusuvuori ja Liisa Tiittula (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Osuuskunta Vastapaino, 264-271.
- Tuomi, Jouni; Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

- Tuomi, Jouni; Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uudistettu laitos. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Uusitalo, Hannu 1991. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Yeung, Anne Birgitta 2004. Miksi vapaaehtoistoimintaan? Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry, Järjestötoiminnan tietopalvelu, Vapaaehtoistoiminta. Viitattu 8.10.2010.
<http://www.kansalaisfoorumi.fi/vapaaehtoistoiminta/miksi-vapaaehtoistoimintaan.html>.
- Yeung, Anne Birgitta 2005a. Tutkimustyökaluja vapaaehtoismotivaation mysteeriin. Teoksessa Marianne Nylund ja Anne Birgitta Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Osuuskunta Vastapaino, 83-103.
- Yeung; Anne Birgitta 1999. Valmius vapaaehtoistyöhön. Tutkimus Pelastusarmeijan mainoskampanjan innoittamista vapaaehtoistyöntekijöistä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.
- Yeung, Anne Birgitta 2005b. Yksilöllisesti yhdessä. Vapaaehtoistoiminta myöhäismodernina aikana: Suomen kirkon sosiaalinen työ. Teoksessa Lassi Pruuki (toim.) Toivon tähden. Käytännöllisen teologian laitoksen vuosikirja 2005. Helsinki: Helsingin yliopisto, Käytännöllisen teologian laitos, 137–149.

Liite 1: Haastattelurunko

Your age?

Your first language?

Your nationality (originally, if now Finnish citizen)?

Why in Finland (e.g. studies, family, work etc.)?

How long time in Finland?

What kind of tasks have you participated in the ICCK? Just give some example(s)...

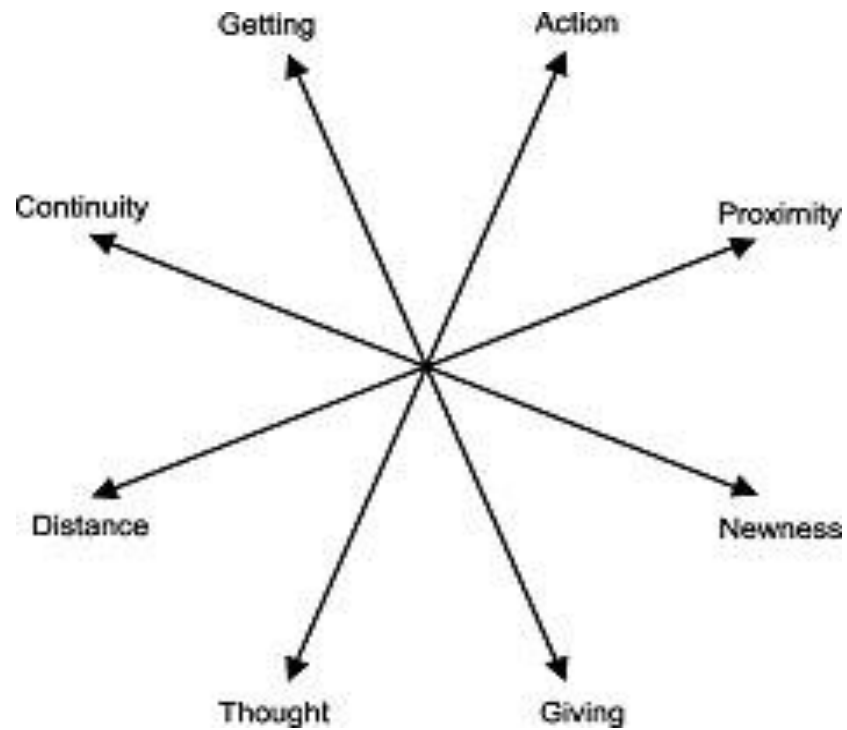
What motivates/has motivated you to volunteer in the ICCK?

What has the ICCK given you (to motivate you)?

How would you describe the ICCK in your own words?

Anything special you would like to bring up (as important for your motivation)?

Liite 2: Yeungin vapaaehtoismotivaation timanttimalli

Lähde: Yeung, Anne Birgitta 2007.

Innoittava vapaaehtoistoiminta – toimintaan sitoutuminen ja sen tukeminen

Teoksessa Aaro Harju (toim.) Kansalaistoimintaan kätketty aarre.

Espoo: Sivistysliitto, Kansalaisfoorumi SKAF ry, 152-165.